

Smernice za javno naročanje arhitekturnih in inženirskih storitev

Priloga P2 *Primeri referenc*

Različica 2.0

November 2024

Primeri opredelitve referenc z nekaterih področij na podlagi opravljenih storitev in značilnosti objekta:

Najprej priporočamo, da se pri pogojih v zvezi z referencami **navede trajanje veljavnosti vsaj sedem let**. V primeru krajšega obdobja se na področju arhitekturnih in inženirskih storitev neupravičeno zmanjša možnost sodelovanja ponudnikov, ki so sicer kompetentni za predmet razpisanih del.

Pri referencah, kjer gre za tehnični kriterij količine (na primer velikost), se priporoča, da ta znaša od 30 do 40 odstotkov obsega predmeta razpisa. V primeru preseganja 50 odstotkov velja, da gre za neupravičeno zmanjšanje možnosti za sodelovanje ponudnikov, kompetentnih za predmet razpisanih del. Preseganje kriterija 50 odstotkov je izjemoma dopustno, če naročnik utemelji takšen kriterij na način, da pri tem ne krši načela svobodne konkurence.

A. PROJEKTIRANJE NA PODROČJU VEČSTANOVANJSKIH STAVB:

Ponudnik mora imeti v zadnjih **sedmih** letih:

- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo DGD (ali PGD) ter PZI za tri- in večstanovanjsko stavbo (razred 1122 po klasifikaciji CC-SI), katere bruto tlorisna površina presega 1.000 m²,
- izdano gradbeno dovoljenje,
- izdano uporabno dovoljenje (če ni bilo izdano, pa potrdilo naročnika, da je bil PZI izdelan, in dokazilo, da je bilo plačano).

Opomba: Poglavje se s prilagoditvami uporablja tudi v primeru razpisa za stavbe CC-SI 113 – Stanovanjske stavbe za posebne družbene skupine.

B. PROJEKTIRANJE NA PODROČJU POSLOVNIH IN UPRAVNIH STAVB:

Ponudnik mora imeti v zadnjih **sedmih** letih:

- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) za poslovno ali upravno stavbo (razred 1220 po klasifikaciji CC-SI), katere bruto tlorisna površina presega 1.500 m², ali stavbo druge klasifikacije, ki obsega poslovne prostore v skupni površini najmanj 1.000 m²,
- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) za poslovno ali upravno stavbo (razred 1220 po klasifikaciji CC-SI), katere bruto tlorisna površina presega 1.500 m², in izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) za tri- ali večstanovanjsko stavbo (razred 1122 po klasifikaciji CC-SI), katere bruto tlorisna površina presega 1.500 m².

Opomba: Poglavje se s prilagoditvami uporablja tudi v primeru razpisa za stavbe s CC-SI: 121 – Gostinske stavbe

123 Trgovske stavbe in stavbe za storitvene dejavnosti

124 Stavbe za promet in stavbe za komunikacije

1242 Garažne stavbe

C. PROJEKTIRANJE NA PODROČJU ZNANOSTI IN IZOBRAŽEVANJA:

Ponudnik mora imeti v zadnjih **sedmih** letih:

- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) za stavbo splošnega družbenega pomena (skupina 126 po klasifikaciji CC-SI), katere bruto tlorisna površina presega 1.000 m², in
- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) za zahtevni objekt.

Opomba: Poglavje se s prilagoditvami uporablja tudi v primeru razpisa za stavbe s CC-SI:

1261 – Stavbe za kulturo in razvedrilo

1262 – Muzeji, arhivi in knjižnice

1265 – Stavbe za šport

127 – Druge nestanovanjske stavbe

D. PROJEKTIRANJE NA PODROČJU ZDRAVSTVA:

Ponudnik mora imeti v zadnjih **sedmih** letih:

- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) za stavbo za zdravstveno oskrbo (razred 1264 po klasifikaciji CC-SI), katere bruto tlorisna površina presega 1.000 m², in
- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) za zahtevni objekt, ki vsebuje najmanj 300 m² čistih prostorov najmanj v razredu 8 po ISO 14644-1.

E. PROJEKTIRANJE NA PODROČJU KRAJINSKE ARHITEKTURE:

Ponudnik mora imeti v zadnjih **desetih** letih:

- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo DGD (ali PGD) in PZI za načrtovanje odprtega prostora, na primer trg, park ali športno igrišče (razred 241 po klasifikaciji CC-SI), katerega površina presega 1.000 m², ali
- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo DGD (ali PGD) in PZI za načrtovanje odprtega prostora v sklopu objekta v javni rabi v skladu z opredelitvijo v GZ-1, ali v sklopu večstanovanjskih stavb (razred 1122 po klasifikaciji CC-SI), ali stavb za posebne družbene skupine (razred 113 po klasifikaciji CCSI), katerega površina presega 1.000 m²,
- za vsako od referenc izdano gradbeno dovoljenje,
- za vsako od referenc izdano uporabno dovoljenje (če ni bilo izdano, pa potrdilo naročnika, da je bil PZI izdelan, ter dokazilo, da je bil plačan).

F. PROJEKTIRANJE NA PODROČJU KOMUNALNE INFRASTRUKTURE:

Ponudnik mora imeti v zadnjih **sedmih** letih:

- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste PGD ali PZI, po

1. juniju 2018 vrste PZI) s področja načrtovanja komunalnih vodov (kanalizacija, vodovod, vročevod in podobno) dolžine najmanj 500 m z najmanj enim črpališčem in

- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) za centralno čistilno napravo zmogljivosti najmanj 2.000 PE.

G. PROJEKTIRANJE NA PODROČJU PRENOSNE PLINOVODNE INFRASTRUKTURE:

Ponudnik mora imeti v zadnjih **sedmih** letih:

- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste IDP ali PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) s področja načrtovanja prenosnih plinovodov z delovnim tlakom nad 16 barov (razred 2211 po klasifikaciji CC-SI) in
- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste IDP ali PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) s področja načrtovanja plinskih merilno-regulacijskih postaj z delovnim tlakom nad 16 barov (razred 2211 po klasifikaciji CC-SI) in
- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo (do 31. maja 2018 vrste IDP ali PGD ali PZI, po 1. juniju 2018 vrste PZI) s področja načrtovanja kompresorskih postaj za zemeljski plin z delovnim tlakom nad 16 barov.

H. PROJEKTIRANJE V ZVEZI Z OBJEKTI S STATUSOM NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE:

Ponudnik mora imeti v zadnjih **sedmih** letih:

- izdelano vsaj eno projektno dokumentacijo za prenovo objekta, ki je predmet javnega naročila, v sklopu katerega je bilo pridobljeno kulturno varstveno soglasje. Naročnik mora ob tem opredeliti primerljivost predmeta javnega naročila.

I. NADZOR NAD GRADNJO NA PODROČJU AVTOCEST, HITRIH CEST IN ŽELEZNIŠKIH PROG

Ponudnik mora imeti v zadnjih **sedmih** letih opravljen vsaj en nadzor nad gradnjo pri gradnjah na področju avtocest ali hitrih cest ali železniških prog, pri čemer:

- je bila dolžina predmeta nadzora najmanj 1.000 m in
- je bil ponudnik v vlogi nadzornika, ki je zagotovil vsaj enega nadzornika posameznih del.

J. NADZOR NAD GRADNJO NA PODROČJU GLAVNIH, REGIONALNIH IN OBČINSKIH CEST

Ponudnik mora imeti v zadnjih **sedmih** letih opravljen vsaj en nadzor nad gradnjo pri gradnjah na področju glavnih ali regionalnih ali lokalnih cest, pri čemer:

- je bila dolžina predmeta nadzora najmanj 500 m,
- mora biti ponudnik v vlogi nadzornika, ki je zagotovil vsaj enega nadzornika posameznih del.

K. NADZOR NAD GRADNJO NA PODROČJU KOMUNALNE INFRASTRUKTURE:

Ponudnik mora imeti v zadnjih **sedmih** letih opravljen nadzor nad gradnjo, pri katerem je zagotovil nadzornike posameznih del za vsa dela pri:

- izgradnji enega kanalizacijskega sistema v dolžini najmanj 1.000 m,
- izgradnji enega črpališča komunalne odpadne vode javne kanalizacije (črpališče je

lahko vključeno v izgradnjo kanalizacijskega sistema ali pa se dokazuje kot samostojna referenca),

- izgradnji enega vodovodnega sistema v dolžini najmanj 1.000 m,
- izgradnji enega glavnega ali sekundarnega plinovodnega sistema z obratovalnim tlakom 1 bar ali več, dimenzije cevi PE 100 ali več, v dolžini vsaj 1.000 m,
- izgradnji ene plinske merilne regulacijske postaje z vhodnim tlakom najmanj 4 bare, izhodnim tlakom najmanj 1 bar in zmogljivostjo vsaj 1.000 Nm³/h (plinska merilna regulacijska postaja je lahko vključena v končano gradnjo glavnega ali sekundarnega plinovodnega sistema ali pa se dokazuje kot samostojna referenca),
- izgradnji ene javne razsvetljave v dolžini vsaj 1.000 m.

L. GEODETSKA DEJAVNOST NA PODROČJU RAZNOVRSTNIH OBJEKTOV:

Ponudnik mora za področje **evidentiranja nepremičnin** imeti v zadnjih sedmih letih opravljene te geodetske storitve (primeri so del širšega nabora del):

- najmanj X elaboratov parcelacij za območja, kjer je bilo v postopku več kot 10 parcel,
- najmanj X ureditev mej parcel, izravnaj mej parcel in označitev mej za X parcel s tem, da se parcela, ki je udeležena v več postopkih v istem elaboratu, šteje samo enkrat,
- najmanj X km določitev mej in parcelacij cest, vodotokov, javne železniške infrastrukture,
- najmanj X parcel, ki so se delile za potrebe državnega prostorskega načrtovanja,
- najmanj X parcel, ki so se delile za potrebe občinskega prostorskega načrtovanja,
- najmanj X elaboratov za določitev območij stavbne pravice in območja služnosti,
- najmanj na X ha izvedene lokacijske izboljšave, ki je uveljavljena v katastru nepremičnin,
- najmanj na X ha izvedene nove zemljiške katastrske izmere ali komasacija ali nova izmera ali preoblikovanja zemljišč,
- najmanj X elaboratov za vpis stavbe ali objekta v kataster nepremičnin,
- najmanj X elaboratov za vpis stavbe z vsaj X delov stavbe za vpis v kataster nepremičnin,
- najmanj X ha kartiranja, obdelave, interpretacije, uskladitve in analize prostorskih podatkov v X katastrskih občinah,
- najmanj X km izmere, obdelave in izdelave elaboratov gospodarske javne infrastrukture za vpis v zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture.

Ponudnik mora za področje **inženirske geodezije** imeti v zadnjih sedmih letih opravljene te geodetske storitve (primeri so del širšega nabora del):

- najmanj na X ha izvedenih geodetskih načrtov za izdelavo prostorskega akta ali projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja ali projekta izvedenih del,
- najmanj X projektov geodetske izmere, obdelave in priprave podatkov za potrebe BIM-projektiranja,
- najmanj X izdelanih 3D-modelov dejanskega stanja objektov za potrebe BIM-projektiranja,
- najmanj X terestrično lasersko skeniranih objektov, ki imajo več kot X m² bruto tlorisne površine,
- najmanj X 3D-modelov dejanskega stanja objektov (najmanj LODX) na podlagi

- terestričnega laserskega skeniranja površine, večje od X m²,
- najmanj X izdelanih 2D-načrtov objektov dejanskega stanja na podlagi terestričnega laserskega skeniranja površine, večje od X m²,
- najmanj X ha izdelanih ortofotov z brezpilotnim zrakoplovom na območju X ha,
- najmanj X ha površin, zajetih z brezpilotnim zrakoplovom z X senzorjem, in sicer na območju X ha,
- najmanj X 3D-fotorealističnih modelov dejanskega stanja stavb, objektov, površja ali fasad stavb,
- najmanj X km horizontalne in višinske zakoličbe linijskih objektov,
- najmanj X horizontalne in višinske zakoličbe stavb oziroma Objektov,
- najmanj X kontrolnih opazovanj horizontalnih in vertikalnih premikov poseданj ali drsenj grajenih objektov in naravnih sestavov,
- najmanj X km nivelmana visoke natančnosti ali X nalog z vzpostavitvijo osnovnega horizontalnega referenčnega sistema,
- najmanj X geodetskih mrež oziroma koordinatnih osnov za monitoring velike natančnosti,
- zajem in obdelava topografskih podatkov za X območij v skladu z zakonom o državnem geodetskem referenčnem sistemu.

Količina X se določi v razmerju od obsega in vrednosti naročila izbranih geodetskih storitev. Priporoča se, da X znaša od 30 do 40 odstotkov obsega (km, ha, števila parcel, ureditev mej in podobno) in vrednosti naročila.

OPOMBA: V zgoraj navedenih primerih so uporabljeni poenostavljeni opisi referenc za nekatere arhitekturne in inženirske storitve na hipotetičnih objektih le z nekaterih področij. Pri vsakem javnem naročilu mora naročnik sam ugotoviti, katere posebne značilnosti mora zahtevati pri dokazovanju referenc ponudnikov. Od kompleksnosti javnega naročila je običajno odvisna tudi kompleksnost zahtevanih referenc, njihovo število ter velikost in zmogljivost referenčnih objektov. Opredelitev referenčne zahteve le glede navedbe izvedbe istovrstnega posla v določeni vrednosti, razen v posebnih primerih, ni primerna.

Kot referenčni dan izdelave določene vrste projektne dokumentacije (na primer projekta za izvedbo) je smiselno šteti dan podpisa odgovorne osebe na naslovni strani projektne dokumentacije ali zadnji dan podpisa katerega koli izmed načrtov (map), ki sestavljajo projektno dokumentacijo (to je primerno predvsem pri projektih za izvedbo, kjer projektiranje lahko traja več let in zadnji načrt v okviru te vrste projektne dokumentacije nastane bistveno pozneje kot prvi načrt).

V primeru strokovnega pregleda projektne dokumentacije (revizija, recenzija) je zaradi dolgotrajnosti postopkov smiselno upoštevati dan opravljenega pregleda in prevzema dokumentacije. Tako je namreč izkazano, da je bil projekt izveden v zadovoljstvo naročnika. Obdobje veljavnosti referenc se običajno šteje od roka za objavo javnega naročila ali od roka za oddajo ponudbe, kar je treba posebej opredeliti.

Vse zgoraj navedene poenostavljene opise referenc je treba smiselno uporabiti tudi za dokazovanje sposobnosti vseh v javnem naročilu navedenih odgovornih oseb, pri čemer je mogoče zahtevati:

- da so te osebe pri posameznih referencah navedene v enakih vlogah, kot se to od njih pričakuje v predmetnem javnem naročilu (na primer vodja projekta ali vodja

projektiranja), ali

- **da so te osebe navedene večkrat (na primer dvakrat) v drugih primerljivih vlogah (na primer lahko se dovoli, da je ena pridobljena referenca »odgovorni vodja projekta ali vodja projekta ali vodja projektiranja« enakovredna dvema referencama »odgovorni projektant ali vodja načrta«, ena referenca »odgovorni nadzornik ali vodja nadzora« enakovredna dvema referencama »odgovorni nadzornik posameznih del ali nadzornik (posameznih) del«, ali**
- **da so bile te osebe v vlogi ali so kakor koli dokazano sodelovale (na primer kot pomočnik, sodelavec) pri izdelavi načrta, izvajanju nadzora ali opravljanju druge zahtevane storitve.**

Naročnik lahko določi zahteve, s katerimi zagotovi, da imajo ponudniki potrebne človeške vire oziroma izkušnje za izvajanje javnega naročila. V ta namen naročnik v pogojih javnega naročila zahteva sodelovanje posameznikov, ključnih za izvedbo javnega naročila. Pri projektiranju se zahteva nominiranje vodje projektiranja in pooblaščenih arhitektov in inženirjev, ki je v vlogi vodje načrtov. V primeru nadzora se zahteva nominiranje vodje nadzora ter pooblaščenih arhitektov, pooblaščenih in nadzornih inženirjev, ki so v vlogi nadzornikov (posameznih) del (gradbenih, strojnih, električnih in podobno). V primeru neodvisnega strokovnega pregleda projektne dokumentacije je priporočeno, da se imenujejo vodja strokovnega pregleda in pregledniki posameznih načrtov. V primeru inženirskega svetovanja je zahtevano imenovanje vodje svetovanja. V primeru naročila geodetskih storitev je zahtevano imenovanje pooblaščenega inženirja s področja geodezije.

Ker ZAID zagotavlja ohranitev pridobljenih pravic tudi za osebe, ki zaradi nove zakonske ureditve ne morejo uporabljati naziva pooblaščen inženir (55. člen ZAID), mora investitor pri naročilu nadzora nad gradnjo upoštevati, da so lahko nadzorni inženirji (55. člen ZAID) v vlogi vodje nadzora in nadzornikov (posameznih) del in da gospodarski subjekt z njimi prav tako izpolnjuje pogoje glede nadzornika (15. člen GZ-1). Da bi se izognili napačnemu določanju pogojev, je mogoče uporabljati tudi splošnejši opis, in sicer da morajo osebe izpolnjevati pogoje po predpisu, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost.

V pogojih javnega naročila je primerno tudi za vse imenovane posameznike zahtevati najmanjše število potrebnih referenc, ki se opredelijo tako, da so te podobne predmetu javnega naročila, kakor je to opisano pri pogojih za gospodarske subjekte.

Naročnik naj pri določanju pogojev za sodelovanje v zvezi s strokovno usposobljenostjo kadra, če je to primerno glede na posamezni predmet javnega naročila, upošteva tudi, da zaradi spodbujanja konkurence z zahtevanimi referencami zagotovi dovolj širok krog usposobljenih odgovornih oseb, ki sodelujejo v predmetnem javnem naročilu.

V ta namen lahko upošteva enakovrednost referenc podjetja in različnih posameznikov, na primer, da zahteva ali referenco vodje projektiranja ali referenco projektanta, torej da ponudnik

lahko sodeluje pri javnem naročilu, če je na referenčnem projektu sodeloval bodisi kot projektant (podjetje) bodisi kot vodja projektiranja (posamezna odgovorna oseba).

Mogoče je zahtevati:

- **da ustrezne reference zagotavljata ponudnik (ki naj ima redno zaposlen ustrezen kader, ki bo lahko prevzel predmet razpisanih del) ali vodja projektiranja, torej ne gre za hkratno zahtevo, ki bi veljala za oba .**

Kot že pojasnjeno, podjetja pogosto za vodje projektiranja imenujejo lastnike podjetja zaradi strahu pred izgubo kompetentnega kadra s pridobljenimi referencami. S takšnim oblikovanjem referenc bi se lahko zmanjšalo poslovno tveganje podjetja, ki za vodje projektiranja imenuje svoje zaposlene, in ne lastnike, saj bi podjetju tudi ob odhodu vodje projektiranja ostala referenca projektanta, s katero bi se lahko enakovredno prijavljal na javna naročila. Na ta način se v podjetjih za vodje projektiranja imenujejo tisti, ki to delo dejansko opravljajo, in referenca vodje projektiranja tudi dejansko izkazuje izkušnje pri vodenju projekta.

Opomba 1: Seveda je v primeru uporabe kriterija "referenca ponudnika" smiselno zahtevati, da ima podjetje v rednem delovnem razmerju PA ali PI, ki bo izvajal predpisano nalogo, kar mora ponudnik dokazati.

Opomba 1b: Mogoča je tudi dodatna in nekoliko strožja zahteva v primeru uporabe kriterija "referenca ponudnika", in sicer, da ima podjetje v rednem delovnem razmerju tudi PA ali PI z zahtevano referenco (ki bo s svojim sodelovanjem prispeval potrebno znanje tistemu PA ali PI, ki bo nalogo dejansko izvajal), in da podjetje omenjenega PA ali PI dejansko imenuje in vključi v projektni tim ves čas trajanja razpisane naloge.

Naročnik lahko pri oblikovanju pogojev za sodelovanje, ki se nanašajo na strokovno usposobljenost, omogoči tudi priznavanje referenc imenovanih in v projektni dokumentaciji navedenih sodelavcev oziroma pomočnikov (po stroki in funkciji). Gradbena zakonodaja sicer ne predvideva strokovnih sodelavcev oziroma pomočnikov, vendar pa je mogoče v obliki zahteve po evidentiranem in dokazanem sodelovanju pri izdelavi projektne dokumentacije takšne sodelavce prepoznati kot aktivne v vlogi vodje projektiranja ali pooblaščenega arhitekta oziroma pooblaščenega inženirja. Z možnostjo uporabe takšnih referenc oziroma tovrstnim sodelovanjem in nastajanjem delovnih izkušenj bi se omogočil dostop do referenc širšemu krogu odgovornih oseb, s čimer bi se lahko povečala konkurenčnost in število možnih ponudnikov v posameznem javnem naročilu. Pri tem pa pomočnik ne bi bil oseba, ki bi nadomeščala odgovorno osebo v primeru njene odsotnosti, ampak gre za vzporedno in enakovredno opravljanje del in izvajanje nalog. Za uveljavljanje oziroma omogočanje pridobivanja tovrstnih referenc pa morajo biti izpolnjena ta pričakovanja:

- pomočnik je lahko pri projektiranju imenovan za vodjo projektiranja ali pooblaščenega strokovnjaka, odgovornega za izdelavo posameznega načrta (vodjo načrta), pri nadzoru nad gradnjo pa za vodjo nadzora in nadzornika del,
- za posamezno funkcijo pri istem projektu je lahko imenovan največ en pomočnik,
- imenovanje mora biti evidentirano in sledljivo, pisno ga mora potrditi investitor,
- pomočnik je imenovan in potrjen takoj ob začetku projektiranja oziroma nadzora oziroma najpozneje v 15 dneh od podpisa pogodbe; poznejše imenovanje ni dopustno,

- delo in vloga pomočnika morata biti dokazljiva in razvidna iz projektne in druge dokumentacije, nastale v času izvajanja referenčnega dela (zapisniki in druga dokumentacija, s katero se dokaže aktivna vloga pomočnika),
- pomočnik je lahko samo oseba, ki prav tako kot odgovorna oseba izpolnjuje pogoje za pooblaščenega inženirja in je hkrati iz iste stroke kot pooblaščen inženir, ki opravlja funkcijo, imeti mora tudi aktiven status pooblaščenega inženirja;
- pomočnik ne prevzema odgovornosti po GZ-1 ali ZAID (odgovornost imajo vodja projektiranja, vodja nadzora, pooblaščen strokovnjak, odgovoren za izdelavo posameznega načrta (vodja načrta), nadzornik del),
- pomočnik nima uradne funkcije v razmerju do investitorja, upravnih organov in inšpekcij;
- funkcija pomočnika pomeni stalno aktivno vlogo ves čas izvajanja naloge, nikakor pa ne nadomeščanja vodje projektiranja, vodje nadzora, pooblaščenega strokovnjaka, odgovornega za izdelavo posameznega načrta (vodje načrta), nadzornika del.

Pomočnik, ki bi izpolnjeval vse pogoje za imenovanje na eno od funkcij v skladu z gradbeno zakonodajo, bi na ta način torej pridobil ustrezne izkušnje, na podlagi katerih bi lahko v naslednjih postopkih oddaj javnih naročil izkazoval usposobljenost za izvajanje naročila. Podjetja pa bi prepoznala spodbujevalno vlogo sistema pri uvajanju in usposabljanju mlajšega kadra.

Predlaga se, da se na obrazcih projektne in druge dokumentacije predvidi tudi vpis imenovanega pomočnika, po potrebi se lahko v dokumentacijo doda pisno imenovanje, ki ga je izdal investitor.

Primeri predlogov za oblikovanje referenc:

Pomočnik vodje projektiranja mora biti pooblaščen inženir:

- pisno imenovan s strani odgovorne osebe gospodarskega subjekta, ki je prevzel projektiranje, in potrjen s strani investitorja ob začetku projektiranja oziroma najpozneje v 15 dneh od sklenitve pogodbe (poznejše imenovanje ni dopustno),
- aktivno sodeluje pri vodenju izdelave projektne dokumentacije, zagotavlja celovitost in usklajenost njenih delov,
- aktivno sodeluje pri koordinaciji pooblaščenih in drugih strokovnjakov,
- sodeluje pri izdelavi dokumentacije DGD in PZI ves čas projektiranja.

Pomočnik pooblaščenega strokovnjaka, odgovornega za izdelavo posameznega načrta (vodje načrta), mora biti pooblaščen inženir:

- pisno imenovan s strani odgovorne osebe gospodarskega subjekta, ki je prevzel projektiranje oziroma izdelavo posameznega načrta, in potrjen s strani investitorja ob začetku projektiranja oziroma najpozneje v 15 dneh od sklenitve pogodbe (poznejše imenovanje ni dopustno),
- aktivno sodeluje pri vodenju izdelave posameznega načrta projektne dokumentacije,
- aktivno sodeluje pri koordinaciji pooblaščenih in drugih strokovnjakov,
- sodeluje pri izdelavi načrta PZI ves čas projektiranja.

Pomočnik vodje nadzora mora biti pooblaščen inženir ali nadzorni inženir s pooblastilom za zahtevnost objekta, ki je najmanj enaka zahtevnosti objekta, za katerega se imenuje pomočnik:

- pisno imenovan s strani odgovorne osebe gospodarskega subjekta, ki bo izvajala nadzor, in potrjen s strani investitorja ob začetku izvajanja nadzora oziroma najpozneje v 15 dneh od sklenitve pogodbe (poznejše imenovanje ni dopustno),
- aktivno sodeluje pri nadzoru nad gradnjo objekta po posameznih strokah in funkciji,
- aktivno sodeluje pri vodenju nadzora in koordinaciji pooblaščenih in drugih strokovnjakov,
- sodeluje v vseh fazah nadzora v skladu z nalogami, opredeljenimi v zakonodaji o graditvi objektov.

Tretji med priporočenimi načini oblikovanja referenčnih pogojev pa je, naj naročniki upoštevajo omilitev referenčnih zahtev, ki bi omogočila povečevanje števila ponudnikov. V ta namen lahko naročniki upoštevajo:

- manj zahtevne reference (torej zahtevajo reference, ki so po obsegu manjše od posla v predmetnem javnem naročilu; na primer za projektno dokumentacijo za viadukt razpona 1.000 m zahtevajo referenco projektiranja viadukta razpona 300 m);
- širše reference (torej zahtevajo reference, ki zajemajo širše področje od predmeta v javnem naročilu, na primer za projektno dokumentacijo za šolo se zahteva projektiranje katerega koli javnega objekta);
- seštevanje referenc (torej omogočijo, da zahtevano referenco s predpisanim obsegom nadomesti tudi več referenc z manjšim obsegom, na primer za projektno dokumentacijo za večstanovanjsko stavbo se zahteva ali ena referenca projektiranja podobne stavbe v velikosti najmanj 3.000 m² ali vsaj tri podobne stavbe v velikosti najmanj 1.000 m²);
- nižje kategorije referenc (torej omogočijo reference nižjih kategorij stavb; na primer za načrtovanje avtoceste se prizna tudi referenca načrtovanja regionalne ceste).

Naročnik lahko med pogoje, ki jih morajo izpolnjevati imenovani posamezniki, vključi tudi posebna znanja, če so ta potrebna za izvedbo predmetnega javnega naročila. Kot primer navajamo znanje s področja trajnostne gradnje, ki ga posameznik izkaže tako, da predloži certifikat priznane strokovne institucije, pridobljen na podlagi opravljenega izobraževanja in preskusa znanja. Naročnik v razpisni dokumentaciji navede institucije, katerih certifikate priznava (na primer nemški DGNB, ameriški LEED, britanski BREEAM in podobno).

Naročnik lahko med pogoje, ki jih morajo izpolnjevati imenovani posamezniki, vključi tudi znanje slovenskega jezika, če je to strokovno nujno in utemeljeno, vendar mora pri tem paziti, da ne zahteva »obvladovanja slovenskega jezika« ali drugega nepreverljivega pogoja, temveč pogoj določi ustrezno, preverljivo in natančno. To je še posebej pomembno, kadar gre za takšno naravo dela, da morajo imenovani strokovni kadri dejansko znati prebrati in razumeti slovensko zakonodajo, tehnične predpise in standarde ter se po njih ravnati pri opravljanju storitev, pri čemer omenjenih dejavnosti ne bi bilo mogoče opraviti s prevajanjem in angažiranjem drugih strokovnjakov z znanjem slovenskega jezika in zakonodaje. Imenovani kadri morajo tudi učinkovito (vsebinsko pravilno in hitro oziroma pravočasno) komunicirati z naročnikom, med sabo ter z upravnimi in inšpekcijskimi organi kot ter skupnostjo. Njihova dejanja imajo za posledico odločanje v upravnem postopku. Naročnik mora v pogojih javnega naročila določiti zahtevano stopnjo znanja slovenskega jezika in način dokazovanja znanja.

Priporoča se, da naročnik kot potrebno stopnjo določi stopnjo B2 po enotnem evropskem okviru, ki je enakovredna slovenski srednji šoli. Kot ustrezno dokazilo naj naročnik določi predložitev

potrdila v ta namen certificirane ustanove. Mora pa naročnik utemeljiti zahtevano stopnjo, saj ta pomeni višjo raven.

Dokazovanje znanja slovenskega jezika ni potrebno za državljane Republike Slovenije in osebe, ki so v Republiki Sloveniji končale izobraževanje na ravni srednje šole.

Primeri ustreznosti strokovnega kadra za opravljanje storitev projektiranja in nadzora

Pri pogojih glede strokovnega kadra mora naročnik opredeliti regulirane poklice v povezavi s stroko in pri nadzoru nad gradnjo tudi z zahtevnostjo objekta ter navesti število potrebnega strokovnega kadra in morebitne dodatne zahteve, koristne za izvedbo konkretnega javnega naročila. Naročnik lahko na primer določi strokovno področje pooblastila, zahteva najmanjšo stopnjo strokovne izobrazbe, dodatne delovne izkušnje z določenega strokovnega področja in podobno (glejte primere spodaj). Zahteve, ki presegajo najmanjše zakonske pogoje, mora utemeljiti.

Glede ustreznosti strokovnjaka posameznika za opravljanje reguliranega poklica mora ta:

- pri naročilu projektiranja izpolnjevati pogoje za pooblaščenega inženirja, pooblaščenega arhitekta oziroma pooblaščenega krajinskega arhitekta,
- pri naročilu nadzora nad gradnjo pogoje za pooblaščenega inženirja, nadzornega inženirja, pooblaščenega arhitekta oziroma pooblaščenega krajinskega arhitekta,
- pri naročilu geodetskih storitev, za katere ZEN določa, da jih lahko izvede le geodet, pogoje za pooblaščenega inženirja s področja geodezije (brez omejitve pooblastila),
- pri naročilu drugih geodetskih del s področja geodetske dejavnosti pogoje za pooblaščenega inženirja s področja geodezije ali za pooblaščenega inženirja s področja geodezije brez pooblastila za potrjevanje elaboratov geodetskih storitev iz sedmega odstavka 6. člena ZEN.

Pri navedbi reguliranih poklicev pooblaščen in nadzorni inženir je treba navesti tudi strokovno področje, določenem v drugem odstavku 4. člena ZAID (pooblaščen inženir s področja gradbeništva, strojništva, elektrotehnike in podobno).

Priporoča se, da pri naročilu neodvisnega strokovnega pregleda načrtov osebe izpolnjujejo pogoje za pooblaščenega inženirja, arhitekta oziroma krajinskega arhitekta.

Pri tem mora investitor upoštevati, da so pooblastila vsakega od pooblaščenih strokovnjakov (pooblaščenega inženirja, nadzornega inženirja, pooblaščenega arhitekta, pooblaščenega krajinskega arhitekta) omejena le na poklicne naloge in stroko, iz katere je oseba opravila strokovni izpit in za katere je pridobila pooblastilo. Pooblastila določa 4. člen ZAID.

Navedba stopnje zahtevnosti objekta (zahtevni ali manj zahtevni objekt) pri naročilu storitve projektiranja ni potrebna, ker imajo pooblaščen inženirji pooblastilo za vse stopnje zahtevnosti objektov, je pa nujna pri naročilu storitve nadzora nad gradnjo, ker imajo nadzorni inženirji pooblastila za različne stopnje zahtevnosti objektov.

Primeri glede projektiranja:

- za izdelavo načrta gradbenih konstrukcij: en pooblaščen inženir s področja gradbeništva s petimi leti delovnih izkušenj na področju projektiranja jeklenih konstrukcij stavb in podobno;
- za izdelavo načrta s področja tehnologije: en pooblaščen inženir s področja tehnologije z nazivom univ. dipl. inž. ali mag. inž. in desetimi leti delovnih izkušenj na področju projektiranja čistilnih naprav in podobno.

Primeri glede neodvisnega strokovnega pregleda projektne dokumentacije:

- za izvedbo strokovnega pregleda načrta s področja strojništva: en pooblaščen inženir s področja strojništva z desetimi leti delovnih izkušenj na področju projektiranja sistemov HVAC (sistemov ogrevanja, prezračevanja, klimatizacije) po pridobitvi poklicnega naziva pooblaščen inženir.

Primeri glede nadzora nad gradnjo:

- za nadzor nad elektroinštalacijskimi deli: en pooblaščen inženir s področja elektrotehnike ali nadzorni inženir s področja elektrotehnike s pooblastilom za manj zahtevne objekte in z najmanj 6. stopnjo izobrazbe po Uredbi o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (Uradni list RS, št. 46/06) s petimi leti delovnih izkušenj na področju nizkonapetostnih napeljav in strelovodne zaščite po pridobitvi poklicnega naziva pooblaščen ali nadzorni inženir;
- za nadzor nad gradbenimi deli: en pooblaščen inženir s področja gradbeništva ali nadzorni inženir s področja gradbeništva s pooblastilom za zahtevne objekte z desetimi leti delovnih izkušenj na področju gradnje cest 1. ali višjega reda, železnic, vodnogospodarskih ureditev, prednapetih betonskih premostitvenih objektov ali premostitvenih objektov razpona nad 150 m in podno;
- za nadzor nad gradbenimi deli: en pooblaščen inženir s področja gradbeništva ali nadzorni inženir s področja gradbeništva s pooblastilom za manj zahtevne objekte z najmanj 5. stopnjo izobrazbe in desetimi leti delovnih izkušenj na področju obrtniških del in podobno.

Primeri glede geodezije:

- en pooblaščen inženir s področja geodezije s petimi leti delovnih izkušenj na področju geodetskih meritev in opazovanj, povezanih s projektiranjem, gradnjo, vzdrževanjem in uporabo stavb ali gradbenih inženirskih objektov;
- dva pooblaščen inženirja s področja geodezije s petimi leti delovnih izkušenj na področju opravljanja geodetskih storitev v skladu s predpisi, ki urejajo evidentiranje nepremičnin.

Opomba:

Navajanje zahtev glede strokovnega izpita je napačno, ker strokovni izpit še ne pomeni, da ima posameznik tudi pooblastilo za funkcijo pooblaščenega inženirja, arhitekta ali krajinskega arhitekta, za kar morajo biti izpolnjeni še drugi pogoji.

Dokazovanje izpolnjevanja pogojev:

- Slovenski državljan in državljan tretjih držav morata kot dokazilo o izpolnjevanju pogojev za

opravljanje reguliranega poklica pooblaščen inženir, nadzorni inženir, pooblaščen arhitekt in pooblaščen krajinski arhitekt predložiti potrdilo o vpisu v imenik pooblaščenih inženirjev IZS oziroma imenik pooblaščenih arhitektov ZAPS, iz katerega izhaja pooblastilo za opravljanje določenega reguliranega poklica na določenem strokovnem področju, v primeru nadzornih inženirjev pa tudi navedba zahtevnosti objektov, za katera imajo pooblastilo (zadostuje navedba identifikacijske številke pooblaščenega inženirja IZS oziroma arhitekta ZAPS; vpogled v imenik je javen: Pooblaščen inženirji – IZS, ZAPS).

- Državljeni EU (tudi slovenski) in državljani tretjih držav, ki so si poklicne kvalifikacije pridobili v eni od držav pogodbenic ali v državi, ki ni država pogodbenica, vendar so jim bila dokazila o formalnih kvalifikacijah že predhodno priznana v eni od držav pogodbenic, morajo predložiti odločbo o priznanju poklicne kvalifikacije, ki jo izda IZS (inženirjem) oziroma ZAPS (arhitektom, krajinskim arhitektom). V poklicni kvalifikaciji sta opredeljena regulirani poklic v povezavi s strokovnim področjem, ki je posamezniku priznan v Republiki Sloveniji, in podatek, ali ga lahko opravlja občasno ali trajno.